

Vytržené listy.

Čtyři kapitoly.

(Dokončení)

I.

Hyeny, kterých nikdo nestřílí.
Avalon, Cal., 14. V., 1906.

"Hearst — toť vše." Ale co platná všechna ironie, všechny sarkasm, všechno rozhořčení časopisů poctivých anebo aspoň poctivějších "žlutého tisku"? Jejich čtenáři vědí, že Hearstovy zprávy o zářevném Hearstovu Hospitálu, o vypravení Hearstových vlaků a o sbírkách Hearstem sebráných jsou nejsprostějším druhem podvodu. Ale co Hearstovi záleží na těch, kteří čtou ony časopisy! On ví, že jeho čtenáři jsou příliš pokleslí svým vkusem, než aby kdy vzali do rukou ony lepší noviny, — a doslechou-li se náhodou o těch lžích, že buď pokrčí rameny a zasmějí se, nebo neuvěří.

A tak demoralisace, působená "žlutým tiskem", naprostě ničení vkusu širokých mass a otrava millionů duší pokračuje v Americe utěšeně a není dnes prostředků, jimiž vliv oněch listů a lidí by mohl být utlumen. Na jedné straně úzkoprsost a svatouškovství na druhé honěná za sensaci, jemuž žádná lež není dosti drzou a žádná bolest dosti nedotknutelnou, — a uprostřed více nebo méně dryáčnický hlášené reformatorské snahy, obyčejně vyplývající z pohnutí méně poctivých, reklamních a sobeckých, — toť celkový obraz americké žurnalistiky, jak jeví se oku cizince i nestranného domácího pozorovatele. Kde z toho chasnu má se rodit originální literární směr, — jak má se tu dávat dramatické, jež byla by uměním, — jak má se tu třít vkus, když po vkusu tu ještě není ani potuchy?

Pamatujte se na rozrušující zprávy o tom, jak bez milosti stříleny byly lidské hyeny, plenící v zříceninách a olupující mrtvolky? Některé povídky zněly takřka přehněně. Dojem z jedné mi zůstal hluboko v paměti. Tři kráče čeli troskami. Zdálo se jim bezpochyby, že jsou odříznuti od celého světa; ruiny na všech stranách obrazovaly obzor. Snad už ohlíželi se opatrně, kde by co mohli vyloupit, — snad je k myšlence svedl okamžik — neví se a zůstane tajemstvím, o něž nikdo se nestará. Ze zřícenin ozvalo se sténání a v přístím okamžiku vylezla ven po čtyřech mladá dívka, úpěnlivě prosící o záchranu. Srdece tří byla však tvrdá; už jí mřel, když sluneční světlo zahrálo si s třpytem jejich naušnic a prstenu; a srdce tří rozrála. Skočili k ní, a zatím: co dva vytahovali naušnice, třetí se shýbal pro prsten. A v zápětí všichni tři se skáceli, zastřeleni jsouce vojáky...

Takových episod se četlo po novinách nesčetně v prvních dnech po katastrofě... Sotva kdo politoval zastřelených a lynčovaných. A nikdo větší spokojenosti nejevil nad jejich osudem, než "žluté noviny."

Ale zamyslete se nad jedním "žlutého tisku". Neuvěříte v něm mnoho, velmi mnoho, co připojí mně ony lidské hyeny? Na troskách, na neštěstí tisíců, na bolesti a zoufalství jiných, na hrůzách katastrofy se pásl "žlutý tisk", přivlastňoval si cizí činy, tragiku přeměňoval v sensační nechtinnost, — ale nikde není zákona, podle něhož by mohl být potrestán.

A těch hyen se vyskytne brzo více. Snad i k vašim dveřím za-

bloudí a u nich zaskuhrají, ale vy jim ukážete dveře, stojíce na vyšší úrovni, než čtenáři "žlutých listů".

Budou to agenti s knihami o "The San Francisco Disaster", "San Francisco Earthquake and Fire Horrors", a tak dále. Dá prostý rozum každému sebe nezkoušenějšímu čtenáři, že za tři týdny nedá se vyšetřit a napsat "oficiální historie", jak většina těch knih má označeno ve svém podtitule. Je to prostě přehnaná skutečnost fakt, přibarvení hrůz, převrácení tragického v sensační, hromadění lži na lež. Vydavatelům jde jen o to, aby čtenáři, jak jen knihu rozevře, podanou mu na ukázkou žvanivým agentem, — aby se mu oči úžasem a napjetím vyteštily, zatím co agent by mu mohl pohodlně vyloupit kapsu. Jde tu jen o proměnění soucitu a účasti s nešťastnými v peníze. A vydavatelé vědouce, že jejich lži a drzé klamání bude brzo demaskováno a odsouzeno, snaží se, aby jejich "oficiální historie" byly co nejrychleji rozprodány.

Chicago, jak se zdá, vyprodukuje těchto "historií" nejvíce. Už několik jich bylo oznámeno. A poslední "J. S. Goodman & Co., publishers", oznamují, že vydali knihu "The San Francisco Disaster", napsanou Charlesem Eugensem Banksem a řadou zvláštních correspondentů. Ovšem, že historie v ní obsažené jsou seslány na způsob "krvavých románů" tak, aby čtenáři vlny hrůzou na hlavě vstávaly. Co asi je pravdy v té knize, ukazuje text tištěné dopisnice, kterou rozesílají nabízející ji do kolportáže agentům s knihami. "Smrti Zříceniny!" čtete na ni vytištěno velikými písmenami "Zkáza! 10,000 mrtvých! 30,000 poraněných! 200,000 bez domova! Za \$500,000,000 majetku v troskách! Vyjev hrůzy! Historie hodinu o hodinu telegrafovaná od těch, kteří katastrofu přežili! Největší neštěstí věku! Svět ohromen! Lidstvo paralyzováno! a tak dále.

Vydavatelé nabízejí svým kolporterům polovici výtěžku. Také slibují, že "část výtěžku obrácena bude na pomoc přeživším potřebským"... Aby agenti spíše se dali zlákat, vydavatelé prorokují, že milliony výtisků té knihy budou rozprodány. Šest millionů knih o Johnstonské povodni, pět millionů o Charlestoneském zemětřesení, čtyři milliony knih o Galvestonské povodni že byly rozprodány, — a začnete-li s prodejem knihy hned, že můžete "udělat" \$500 za měsíc!

Zde je příležitost pro agenty "Svornosti", které zajisté nepropasou. Čtenářstvo "Svornosti" je krvavým čtením vychováno tak, že je zralé pro knihy tohoto druhu. Jen nepředejde-li vydavatelstvo "Svornosti" své agenty a nenabídne-li "oficiální historii" páně Banksovou svým čtenářům samo za premii. Bylo by to rozhodně úplně přirozeným úkazem. Vrána k vráně sedá, žlutý žlutého si hledá. A čtenáři ať platí za svou omezenost hotovými.

Majetek na prodej

Mám ku prodeji městský majetek v Lake Andes, jakož i v Táboře a též celou řadu farem v Charles Mix a Bon Homme okresech. Chcete-li koupit, dopište mně aneb mě navštivte a bude vám svědomitě poslouženo.
Frank Svanda,
Lake Andes, S. Dak.

Zprávy zahraničné.

RAKOUSKO-UHERSKO.

Jest zcela přirozeno, že zamýšlená návštěva císaře německého způsobila v Rakousku rozruch. Prvními byli Maďaři, kteří rozhodně prohlásili se proti tomu, aby císař navštívil též Uhry. Mají k tomu dosti příčin. A hle, — vláda rakouská sama dala Vilémovi na jevo, aby od návštěvy Uher upustil. Druhý hlas se ozval se strany české. Národně-sociální poslanec Choc, jeden z nejlépejších poslanců českých, ve schůzi poslanecké sněmovny dne 19. května ostře vyslovil se proti oné návštěvě. Poukazoval na to, že nynější vláda s předsedou Konrádem Hohenlohe je ryze německou — a německý císař přichází do Vídně, vzdor protestům se strany Maďarů, aby vládu přibuzného bývalého německého kancléře posílil. Choc zcela správně varoval Slovany, aby byli na stráži, sledovali každý krok Vilémův a hlavně aby suazili se zabrániti škodám, které by Slovanům z oné návštěvy mohly vzejíti. Přes 80 dělníků, kteří většinou pro porušení zákona ohledně kontraktů dělníků do Spoj. Států nebyli připuštěni, přibývali po parník "Franoska" rakousko-americké linie naspět do Terstu. Byli velice roztrpčeni nezdarlem cesty své a žádali v kanceláři paroplavební společnosti, aby vráceny byly jim peníze. Když bylo jim vrácení poplatku za plavbu odepřeno, počali v budově společnosti vše rozbíjeti a pleniti. Za krátko však dostavila se policie, kteráž učinila řádění dělníků brzy konec. Zklamání vystěhovalci mají v úmyslu obrátiti se k soudům, ježto byli pod falešnými záminkami agenti oné společnosti k vystěhování vylákáni. — Uherský parlament byl dne 22. května zahájen v královském zámku císařem Františkem Josefem. Císař pronesl slavnostní řeč, již uvítal poslance a zároveň projevil radost nad tím, že veškeré neshody již pominouly. Promluvil o některých nutnostech, které musí býti v nejbližší době projednány a zvláště kladl na to důraz, že musí býti postaven konfident nováček a vyzbrojen die pravidel. (Jak známo, nechťel uherský parlament tyto nováčky povoliti.) Konečně prohlásil, že po vyřízení otázky volební reformy, má býti svolán nový parlament. — Hned po zahájení parlamentu císař odebral se do Vídně zpět. Ve Vídni jeho náhlé objevení se způsobilo veliký rozruch. Očekávalo se, že císař v Budapešti zdrží se déle, ježto politické poměry to vyžadovaly. Ale nestalo se tak. Právě se, že příčinou jeho náhlého odjezdu bylo chladné uvítání, jehož se mu v hlavním uherském městě dostalo a kteréž nemohl nepozorovati. Z Budapešti měl jiti císař do Bruecku na jarní manévry, však ani té cesty nevykonal. Ačkoliv v úředním prohlášení praví se, že toho bylo příčinou vypuknutí nakažlivých nemocí v místě dotyčných manévru, přece nedává se tomu víry a má se všeobecně za to, že příčinou toho jsou záležitosti politické. — Zajímavou zprávu přinesl před několika dny maďarský list Ujjaj. Dotyčný list totiž dokazuje, že návštěva císaře Viléma nebude tak nevinnou, za jakou ji prohlašuje vláda. Císař Vilém prý opětně chystá se obaoviti pokusy k utvoření evropské ligy proti americké rozpínavosti. Rozumí se samo sebou, že tyto kroky k cíli asi nepovedou.

RUSKO.

Dalo se již předem očekávat, že mezi carem a dumou bude poměr napjatý. Až dosud těžko lze soudit o tom, jak se poměry na Rusku utváří. Jest jisto, že car bude do-

nucen v době nejbližší vydati své rozhodnutí ohledně adresy poslanecké sněmovny, ať už jeho odpověď bude jakákoli. Musí to býti odpověď jasná, buď přiznává, nebo nepřiznává, ježto sněmovna prohlásila, že nic polovičatého ji uspokojiti naprosto nemůže. Požadavky celého ruského národa označeny jsou v oné petici jasně, a nebude-li těmto vyhověno, nikdo nebude ručiti za to, co bude následovati. Každý, kdo stopuje nynější probudivost ruského mužika, dozná, že ten hotov jest ku svým právům dopomoci si i cestou krvavé revoluce. Dnes mužik není oním ubohým nevědomcem, jakým byl dříve. Válka, revoluce a agitace posledních voleb byly pro něho dobrou školou. Ze ruský národ je dostatečně vzdělán pro svobodu, dozná každý, kdo pozoruje ruch posledních let. Stálé odstrkování národa a odkazování na dobu pozdější, valně přispívá ku podněcování k revoluci. — Zajímavým dokazem k tvrzení, že lid ruský má dostatečně pochopení pro svobodu, jest nynější jeho zájem o práci sněmovny. Všechny téměř časopisy ruské vycházejí ve zvláštním vydání a lidé po ulicích prý se o ně zrovna perou. Sněmovna může se úplně spoléhati na širší lidové vrstvy, které jednání její úplně schvalují. Ovšem záleží také na dalším vystupování sněmovny. Bude-li jednati povolně a mírně, nezíská si sympatie lidu nikdy, ježto ruský lid miluje činy různé a chrabré. — Vyskytují se hlasy, které tvrdí, že car nynější dumu rozpustí a vypíše nové volby. Novým volebním zákonem, kterýž prý hodlá vydati, chce docíliti toho, aby ve sněmovně převládaly živly povolnější. Těžko dnes předpovídati, k jakým koncům by toto jednání vedlo. Jest jisto, že sněmovna v nynější odbojně nála lež zůstane a nepovolí. Radikální živly je ve sněmovně většina a ta jak se zdá, ozve se v době nejbližší. — V Batumu na Kavkaze zabit byl neznámým lupiči W. H. Stuart, americký místokonsul. Týž byl anglickým poddaným a ve službách strýce Sama byl teprve druhým rokem. Dotyční lupiči již několikráte místokonsula obtěžovali a peníze na něm vymáhali. — Jedním z nejzajímavějších činů sněmovny jest vyvolání otázky pozemkové. Projednávají též bude trvati delší dobu, byť by pracovalo se na úpravě její sebe úsilovněji. Projednávání otázky té bude míti na starosti výbor, který bude velice rozsáhlý, aby svému úkolu mohl dostatečně vyhověti. Navrhuje se hlavně, aby stát utvořil velkou pozemkovou fundaci, ku kteréž by náležely všechny pozemky korunní, státní, církevní a klášterní a též některé velkostatkářské, které mají býti za přiměřené ceny odkoupeny. Toto zařízení bude hlavně ku prospěchu mužikům, kteří budou moci po čase získati trochu půdy za mírný poplatek buď docela nebo na delší čas. Uskuteční-li se myšlénka ta, bude bezpochyby nejhorší potíž s pozemky velkostatkářskými, jichž majitelé nechťi tomu rozuměti, že by i těm nejobožším měla býti dána příležitost k lepší existenci. Boj o tuto otázku bude zajisté zajímavý. — Zdá se, že car aspoň částečně povolí nátlaku sněmovny a prohlásí amnestii všem menším provinilcům. Dá se tak souditi dle předběžných příprav. Proslýchá se, že stane se tak 27. května ve výroční den nastoupení carova. Nebude ovšem úplná, jak žádala sněmovna, nýbrž pouze částečná. Zádný z těch, kdož z politických pohnutek dopustili se vraždy nebo útoku, nebude propuštěn. Bezpochyby bude to pouze ti, kteří se dopustili přestupků řečí nebo plamem. — Jak oznamují poslední zprávy, bylo podniknuto opětě několik útoků na osoby, které se

staví proti pokroku a jsou protivníky revolucionářů. Za jediný pátek, dne 24. května, bylo označeno 7 politických vr.žd, spáchaných v různých částech Ruska. Revolucionáři pracují co vteňji než kdy jindy a nemine dne, aby neoznámily noviny o zabiti některé osob (bude osob 10-12).

Zprávy osobní.

V sobotu minulého týdne byli jsme mile potěšeni návštěvou J. M. Mundila, známého otáče a pozemkového obchodníka z Clarkson, Neb. Pan Mundil díel v městě našem za obchodními záležitostmi.

V pondělí navštívil nás pan J. Kohout, známý český lékař z Ord, Neb. Jak s námi sdělil, má pan Kohout nějaký čas trávit v klidu. Bylo nám milým potěšením několik chvílek v rozhovoru s ním strávit.

Minulý čtvrtek navštívil nás p. Fr. Kopecký, zámožný rolník od Newman Grove, Neb. Pan Kopecký přivezl do trhu south-omažského čtyři káry hovzího dobytka a jak s námi sdělil, byl s cenou utrženou úplně spokojen. V hovoru s milým krajanem jsme se dověděli, že poslední čas byl pilně zaměstnán dosazováním korny i jinými pracemi polními a z té příčiny nemohl naložiti káru prasat, do trhu připravených, kteréž má do trhu dopraviti příštího týdne. Pan Kopecký jest strýcem chvalně známého hoteliera V. Dobrovského, kterýž byl mu laskavým průvodcem naší metropoli. Do Ameriky přijel v roce 1881 a usadil se tehdy v Omaze, kdež po tři léta zaměstnán byl v strojícké dílně Omaha Foundry. Po té odstěhoval se do Weston, Neb., kdež provozoval řemeslo kovářské. Věk ani tím dlouho se nezdržel. Po třech letech odebral se do Madison a usadil se na farmě 8 mil od Newman Grove vzdálené. Farmářství započal maje hotových \$2.50 a když zakoupil různé potřeby pro domácaost, zbylo mu 15c. V obavě, aby tyto peníze neztratil, raději je propil. Pilnou práci kovářskou a rolnickou pomalu se zvedal a nyní spokojeně hledí vstříc budoucnosti.

Přijme se

sedlák, Čech. Pro dobrého řemeslníka stálá práce. Přihlášky zašlete pod šifrou: Box 5, Ravenna, Neb. 42x3

COLORADO

vyhlášeno jest co stát s uzdravujícím podněmím a léčivými prameny vyráběné

z medového vína a coloradských horských léčivých bylin, jest ten jediný výtěčný lék pro žaludeční choroby, uznány mnoha lékaři, kteří ho dnes předpisují. V krátké době mnoho krajanů blahoběti vnu tomuto za úplné vyléčení. Chvalně známý obchodník, krajan p. Jos. Batík z Waterville, Minn., píše: "Už po mnoho roků mám veliké nosné se žaludkem, a pakliže se Karlovské uvěděl, objednával více." Po druhém objednávkě: "Musím vás ujistiti, že žaludek můj pracuje o mnoho lépe, máni o mnoho větší chuť k jídlu a Karlovské doporučuji svým známým." Zkusíte bednu o 10 lahvích za \$3.00. Vašerek našlu zdarma. Píšte na U. S. MEDICINE & IMPORTING CO., A. V. KOUBA, ředitel, 2819-21 Larimer St., DENVER, COLO.